

Sygn. akt VI U 1427/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2015 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: E. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

nr (...) z dnia 1 kwietnia 2014 r.

w sprawie: E. K.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

z udziałem zainteresowanego G. K. (1)

o podleganie ubezpieczeniom

oddala odwołanie.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 1427/14

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 1 kwietnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – na podstawie art.83 ust.1 pkt 1 w związku z art.6 ust.1 pkt 1, art.11 ust.1, art.12 ust.1, art.18 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013r., poz.1442), art.83 § 1 Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 1964r. Nr 16, poz.93) w związku z art.22 § 1 i art.26 Kodeksu pracy (Dz. U. z 1998r. Nr 21, poz.94) – stwierdził, że E. K. jako pracownik u płatnika składek (...) G. K. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 13 listopada 2013r. do 7 stycznia 2014r.

W uzasadnieniu tej decyzji powołał okoliczności faktyczne, które – w jego ocenie – wskazywały na pozorność umowy o pracę zawartej pomiędzy G. K. (1) a E. K., a w szczególności twierdził, że brak jest wystarczających dowodów świadczenia pracy przez E. K., a także podnosił „krótkotrwałość” zatrudnienia tej osoby przed dniem powstania jej niezdolności do pracy, to jest zatrudnienie od 13 listopada 2013r., zwolnienie lekarskie od 18 listopada 2013r.

Organ rentowy podkreślał przy tym, iż dla ustalenia, iż umowa nie jest pozorna nie wystarczy zgłoszenie do ubezpieczenia pracownika i opłacanie składek. Istotą zawarcia umowy dla pozoru jest wprowadzenie w błąd innych podmiotów (ZUS), co do tego, że umowa została zawarta. Spełnienie tylko formalnych warunków nie

jest wystarczające, należy mieć przede wszystkim na uwadze faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła E. K., twierdząc że:

- spełnia warunek podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu (zgodnie z art.6 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) gdyż była pracownikiem;
- została zgłoszona – zgodnie z art.36 ust.1 i ust.4 ustawy systemowej – do ubezpieczeń społecznych w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia;
- nikt nie składał oświadczeń woli dla ukrycia innych czynności (art.83 § 1 K.c.),
- warunek nawiązania stosunku pracy (zgodnie z art.22 § 1 Kodeksu pracy), został spełniony przez nią i przez pracodawcę.

W uzasadnieniu swego stanowiska odwołująca powoływała się na dowody z dokumentów (CV, kwestionariusz osobowy, umowę o pracę, zaświadczenie od lekarza o badaniach wstępnych, zaświadczenie wstępnego szkolenia bhp, zezwolenie (...), listę płac i listę obecności), które – jej zdaniem – potwierdzają jej zatrudnienie u G. K. (1). Ponadto twierdziła ona, iż w dniach od 13 do 15 listopada 2013r. wykonywała czynności wprowadzające ją do pracy, takie jak: przebycie dwudniowego szkolenia, szkolenie bhp i przebywanie w przychodni lekarskiej. Od 18 listopada 2013r. odwołująca się otrzymała zwolnienie lekarskie, a 26 listopada 2013r. przeszła operację jaskry.

Odwołująca kwestionowała też stwierdzenie organu rentowego zamieszczone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, iż G. K. (1) prowadził w okresie od września 2013r. do 14 lutego 2014r. działalność gospodarczą wyłącznie w celu zgłoszenia jej do ubezpieczeń. Zdaniem odwołującej się stwierdzenie to jest nielogiczne ponieważ pracodawca za ten okres musi zapłacić składki ZUS za siebie w kwocie 5000 zł. Odwołująca nie widziała tu ani korzyści ani logiki.

Zaskarżona decyzja – w ocenie E. K. – tylko insynuuje, że nie pracowała lecz chciała wyłudzić długotrwały zasiłek chorobowy.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wnosił o oddalenie odwołania, powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Dodatkowo organ ten nadmienił, że w dniu 11 kwietnia 2014r. wydał decyzję zobowiązującą G. K. (1) do zwrotu nienależnie wypłaconego E. K. zasiłku chorobowego za okres od 21 grudnia 2013r. do 7 stycznia 2014r.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

W dniu 13 listopada 2013r. E. K. i G. K. (1) (prowadzący działalność gospodarczą pod firmą(...)w I.) podpisali umowę o pracę na czas nieokreślony. Na mocy postanowień tej umowy G. K. (1) zatrudnił od dnia 13 listopada 2013r. E. K. na stanowisku „doradcy klienta – obsługa biur” w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem brutto 3000 zł. W dniach 13 i 14 listopada 2013r. E. K. uczestniczyła w szkoleniu z zakresu produktów (...) zorganizowanych w F. pod W. przez firmę (...) SA w F., w dniu 15 listopada 2013r. uzyskała ona w (...) Centrum Medyczne (...) Przychodni (...) w I. zaświadczenie o zdolności do pracy na stanowisku doradcy klienta oraz odbyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. W tych trzech dniach E. K. złożyła też podpisy na liście obecności, dni 16 i 17 listopada 2013r. były dniami wolnymi od pracy (sobota i niedziela), natomiast od dnia 18 listopada 2013r. do 7 stycznia 2014r. przebywała ona na zwolnieniu lekarskim z powodu choroby, w trakcie którego przebyła operację jaskry ((...)). Do rozwiązania powyższej umowy o pracę doszło na mocy porozumienia stron tej umowy z dniem 7 stycznia 2014r.

G. K. (1) nie zatrudnił w miejsce E. K. w czasie jej choroby innej pracownicy, jak również nie zatrudnił w jej miejsce po rozwiązaniu umowy o pracę innej osoby. E. K. była pierwszym i jedynym pracownikiem zatrudnionym w firmie (...)G.

K. (1). Pracodawca ten w momencie zatrudnienia E. K. uzyskiwał średni przychód 1000 – 1500 zł miesięcznie, a kilka miesięcy wcześniej miał już zadłużenie wobec ZUS z tytułu zaległych składek.

E. K. i G. K. (1) mieszkają wspólnie i pozostają od 2000r. do chwili obecnej w bliskich relacjach osobistych (konkubinat).

(dowody: odpis umowy o pracę i inne dokumenty zebrane w aktach organu rentowego, przesłuchanie stron, E. K. i G. K. (1) – e protokół rozprawy k.54 a.s.)

Spór w rozpoznawanej sprawie dotyczył kwestii podlegania E. K. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracowniczego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę z dnia 13 listopada 2013r. w okresie od tego dnia do 7 stycznia 2014r. Jego istota sprowadzała się do tego czy powyższa umowa dotknięta była nieważnością z powodu wad oświadczeń woli jej stron w postaci pozorności art.83 § 1 K.c. - tak jak ustalił to organ rentowy w zaskarżonej decyzji - czy też umowa o pracę była ważna i jako taka wywierała skutki materialnoprawne wynikające z art.22 § 1 Kodeksu pracy oraz 6 ust.1, pkt 1, art.11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2015r., poz.121).

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy w sposób oczywisty wskazywał, iż strony umowy o pracę z dnia 13 listopada 2013r. – E. K. i G. K. (1) – złożyły oświadczenia woli dla pozorów, a jedynym celem spisania wskazanej umowy był zamiar skorzystania przez E. K. ze świadczenia z ubezpieczenia społecznego w postaci zasiłku chorobowego w okresie niezdolności do pracy.

Na pozorność oświadczeń woli objętych tą umową wskazuje szereg okoliczności faktycznych wynikających z zebranych w sprawie dowodów. Na wstępie rozważań odnoszących się do wyników postępowania dowodowego przypomnieć należy, iż stwierdzenie zatrudnienia na podstawie stosunku pracy osoby bliskiej pracodawcy wymaga jednoznacznych ustaleń, że zostały spełnione warunki podjęcia takiego zatrudnienia oraz że miało miejsce wykonywanie obowiązków w sposób charakterystyczny dla stosunku pracy, a nie tylko, że brak było zakazu zatrudnienia w ramach stosunku pracy (tak wyrok Sądu Najwyższego z 19 września 2003r. II UK 41/03 – LEX nr 106867). Dowód z przesłuchania stron wykazał, iż stosunek pracy, o który w sprawie chodzi, został nawiązany formalnie pomiędzy osobami bliskimi sobie, wspólnie zamieszkującymi i pozostającymi w konkubinacie od 2000r. Okoliczność ta, sama w sobie nie stanowi przeszkody do skutecznego w ujęciu prawnym nawiązania stosunku pracy. Jednak ocena jego ważności in concreto dokonywana być musi poprzez zasady doświadczenia życiowego i logicznej argumentacji. Zalicza się do nich przede wszystkim gospodarczą (ekonomiczną) potrzebę zatrudnienia pracownika. Jest ona dla przedsiębiorcy (a więc dla osoby prowadzącej działalność w celu osiągnięcia maksymalnego zysku, przy możliwie jak największym ograniczeniu kosztów działalności) zawsze rzeczywista, a nie tylko iluzoryczna. Pracodawca zatrudniając nowego pracownika powinien wykazać potrzebę utworzenia nowego stanowiska pracy określonym zadaniem gospodarczym n.p. takim jak poszerzenie rozmiaru prowadzonej działalności, zwiększenie ilości zamówień, zwolnienie określonego miejsca pracy przez innego pracownika. Tego rodzaju okoliczności dają bowiem podstawę do stwierdzenia, że w danej firmie zaistniała ekonomicznie uzasadniona potrzeba zatrudnienia nowej osoby.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy nie dopatrzył się jednak żadnego racjonalnego powodu zatrudnienia E. K. przez G. K. (1). Wprawdzie powoływał się on na zamiar poszerzenia swojej działalności o sferę usług ubezpieczeniowych i posiadane przez E. K. kwalifikacje w zakresie świadczenia usług ubezpieczeniowych, jednak był to tylko zamiar czysto hipotetyczny, który nie miał realnego usprawiedliwienia w rzeczywistych potrzebach pracodawcy i warunkach funkcjonowania jego firmy ino – cash.

W momencie podpisania z E. K. umowy o pracę G. K. (1) miał już od kilku miesięcy zadłużenie z tytułu składek. W czasie przesłuchania podał on, iż jego firma przeciętnie miesięcznie przynosiła zysku od 1000 do 1500 zł. Przy uwzględnieniu powyższych okoliczności za pozbawione ekonomicznego uzasadnienia uznać należy zatrudnienie E. K. w pełnym wymiarze czasu pracy, na czas nieokreślony, za wynagrodzeniem miesięcznym 3000 zł brutto. Tego rodzaju zatrudnienie dotyczyło zresztą jedynej osoby, którą podczas prowadzenia swojej firmy (...) zatrudnił. Nigdy wcześniej ani później nie zatrudnił on i nie zatrudniał innych pracowników, a działalność gospodarczą prowadził

on jednoosobowo. Przypomnieć w tym miejscu trzeba, iż na pozorność umowy o pracę z dnia 13 listopada 2013r. wskazuje także to, iż E. K. nie podjęła na jej podstawie efektywnego świadczenia pracy. Przez pierwsze dwa dni odbywała ona szkolenie merytoryczne w firmie która miała współpracować z G. K. (1), a trzeci dzień jej rzekomego zatrudnienia spędziła na szkoleniu bhp oraz uzyskiwaniu zaświadczenia lekarskiego o zdolności do pracy. Oceniając wiarygodność zeznań E. K. i G. K. (1) zwrócić także należy uwagę na ten element stanu faktycznego, iż pisemna umowa o pracę nie potwierdzała, aby E. K. miała zajmować się sprzedażą (...). Jej stanowisko określone bowiem zostało w treści tej umowy jako „doradca klienta – obsługa biura” co przy jednoznacznym braku pisemnego zakresu obowiązków pracowniczych (którego pracodawca G. K. nie dostarczył do akt sprawy), podważało argumentację pracodawcy skierowaną na wykazanie potrzeby jej zatrudnienia poszerzeniem zakresu działania firmy. Dostrzec przy tym należy, że zamiar pracodawcy rozszerzenia swojej działalności na usługi ubezpieczeniowe był niewiarygodny, skoro nie zatrudnił on na miejsce E. K. innego pracownika. Jego twierdzenia o braku pozyskania innego pracownika posiadającego uprawnienia i kwalifikacje do zawierania umów ubezpieczeń nie przystają do realiów obowiązujących na rynku tychże usług i rynku pracy.

Zgodnie z art.83 § 1 zdanie 1 K.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru.

Umowa o pracę z dnia 13 listopada 2013r. zawarta została dla pozoru podstawie dotkniętych wadami oświadczeń woli jej stron.

Zaskarżona decyzja odpowiadała zatem prawu i dlatego na podstawie art.477¹⁴ § 1 K.p.c. i powołanych wyżej przepisów prawa materialnego Sąd Okręgowy orzekł o oddaleniu odwołania.